ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Մանկավարժություն և հոգեբանություն
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ _Լ.Գ.Բաղդասարյան_ /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № _18_

«_08_» _մայիս_ 2024_ թ.

ՄՀ/Բ-159 Շտկող մանկավարժություն
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ
Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, 011301.00.6
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, 011301.03.6
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ __մանկավարժության բակալավր_____
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ **Մանկավարժության և հոգեբանության**
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ **հեռակա,**
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ **5-րդ կուրս, 10-րդ կիսամյակ**

Դասախոս՝ **Նելլի Արարատի Ներկարարյան**
/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե՝ nelly.nerkararyan@gmail.com

Վանաձոր- 2024թ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը	3
3.	Դասընթացի խնդիրները և դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները	5
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	6
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	9
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները	9
8.	Դասավանդման մեթոդներ	11
9.	Ուսումնառության մեթոդները	12
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	12
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ	14
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ	15
12.1	Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	15
12.2	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ	18
12.3	Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	
12.4.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	21
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում	29
14.	Գնահատում	30
14.1	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում	31
14.2	Հարցաշար	31
14.3	Գնահատման չափանիշներ	31
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ	37

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

Հանրակրթական դպրոցի առջև կարևոր ու պատասխանատու խնդիր է դրված՝ ուսուցման և դաստիարակության պրոցեսում ապահովել յուրաքանչյուր երեխայի անձնավորության համակողմանի ու ներդաշնակ զարգացումը: Այս բարդ խնդիրները ուսուցման պրոցեսում լուծելիս ուսուցիչները հաճախ հանդիխում են զգալի դժվարությունների և դրա հետևանքով, անկասկած, իջնում է սովորողների առաջադիմությունը:

Ուսուցչի համար չափազանց կարևոր է իմանալ երեխաների մոտ նկատվող շեղումների բնույթը, դրանց դրսևորման յուրահատկությունները և հետևապես շեղումների ուղղման ու փոխհատուցման միջոցներն ու ուղիները:

Ուսման մեջ երեխայի ետ մնալու կամ դժվարություններ կրելու պատճառների բացահայտման ու վերլուծման իրավասությունը ուսուցչին օգնում է գտնելու ռացիոնալ ուղիներ դժվարությունները հաղթահարելու համար: Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների հոգեֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունների իմացությունը ուսուցման հնարավորություն կընձեռի ժամանակին հարց բարձրացնելու նման աշակերտներին հատուկ դպրոց փոխադրելու մասին:

Հանրակրթության համակագում գոյություն ունի հատուկ ուսուցման շերտավորված ցանց, տարբեր տեսակի մտավոր ու ֆիզիկական արատ ունեցող երեխաների համար (օժանդակ դպրոցներ, սակավամիտ, կույր և թույլ տեսնող, խուլ և թույլ լսող, հենաշարժողական օրգանների խանգարումներ և ծանր լեզվական արատ ունեցող երեխաների համար):

Ինչպես հայտնի է, հատուկ ուսումնական հաստատություններ են ընդունվում միայն այն երեխաները, ովքեր ունեն մտավոր կամ ֆիզիկական զարգացման արտահայտված արատ, որի պատճառով նրանք չեն կարող սովորել հանրակրթական դպրոցներում: Այդպիսի երեխաները կարիք ունեն ուսուցման և դաստիարակության հատուկ պայմանների, որոնք էլ հնարավորություն են ընձեռում օգտագործել այն բոլոր հատուկ միջոցներն ու մեթոդները, որոնք նպատակամղված են խանգարումների շտկման ու արատի փոխհատուցման գործին:

Բժշկահոգեբանամանկավարժական և համապատասխան այլ հաստատությունների հանձնաժողովների պրակտիկան հաստատում է (որոնք զբաղվում են համակարգի կոնտինգենտի ընտրության հարցերով), որ հատուկ դպրոց ընդունվող երեխաների ճնշող մեծամասնությունը գալիս է հանրակրթական դպրոցների ցածր դասարաններից: Յուրաքանչյուր ուսուցչի պրոֆեսիոնալ պարտքն ու պարտականությունն է ժամանակին հայտնաբերել այդ երեխաներին և օժանդակել նրանց տեղափոխումը հատուկ դպրոցներ:

Դասընթացի նպատակը և խնդիրները

Նպատակը

1. ուսումնասիրել կրթության առանձանահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների (կույր, թույլ տեսնող, խուլ, թույլ լսող, սակավամիտ, լեզվական, հենաշարժողական օրգանների, վարքի զարգացման խանգարումներ ունեցող) հոգեֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունները, նրանց կրթության, ուսուցման և դաստիարակության օրինաչափությունները և մեթոդները,

2. ձևավորել մանկավարժական մոտեցումներ, մտածողություն, աշխարհայացք, հմտություններ և կարողություններ հատուկ, շտկող, ներառական կրթություն իրականացնելու գործընթացում:

Խնդիրները

1. բացահայտել հատուկ մանկավարժության էությունը. գիտելիքների ինքնուրույն բնագավառը մանկավարժական գիտությունների համակարգում ,

2. բնութագրել կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների հիմնական տեսակները, դրանց պատճառները և հետևանքները,

3. նկարագրել կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների համար ստեղծված հաստատությունների համակարգը,

4. ուսանողներին ծանոթացնել զարգացման այն շեղումների բնորոշ առանձնահատկություններին, որոնք հանդիպում են հանրակրթական դպրոցների որոշ աշակերտների մոտ, ովքեր ունեն հատուկ կրթության կարիք,

5. բացահայտել կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների հետ տարվող աշխատանքի յուրահատկությունները և այն թերությունները, որոնք կարելի է հաղթահարել հանրակրթական դպրոցի պայմաններում,

6. ցույց տալ զարգացման շեղումներ ունեցող երեխաների հոգեբանամանկավարժական ուսումնասիրության նշանակությունը:

Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

Գիտելիքների և կարողությունների մակարդակը, որոնք ուսանողը պետք է ունենա տվյալ առարկան ուսումնասիրելու համար:

Բազմազան կարիքների տարբերակում և դրանց արձագանքելու հմտություն, ինչը թույլ է տալիս ուսուցչին խրախուսել անհատական ուսումնառությունը դասարանում:

Ծնողների և ընտանքների հետ համատեղ աշխատելը:

Համագործակցություն և թիմային աշխատանք, որն օգնում է ուսուցիչներին արդյունավետ աշխատել այլ ուսուցիչների, ինչպես նաև կրթական և այլ ծառայությունների մի շարք մասնագետների հետ միևնույն թիմերում՝ դրպոցի ներսում և դպրոցից դուրս:

Բոլոր ուսուցիչների համար ներառական ուսուցման հետ մեկտեղ մանկավարժական կրթության համակարգերը պետք է տրամադրեն նաև հետևյալ հնարավորությունները.

Մասնագիտացած ուսուցիչների ուսուցում՝ ներառական միջավայրում բոլոր ուսուցիչներին աջակցություն տրամադրելու համար մասնագիտական ռեսուրսներ ստեղծելու և պահպանելու նպատակով:

Համօգտագործման ուսուցման հնարավորություններ տարբեր ծառայությունների և ոլորտների մասնագետների համար՝ արդյունավետ համատեղ աշխատանքին աջակցելու նպատակով:

Ուսուցում/վերապատրաստում դպրոցների/կրթական հաստատությունների ղեկավարների համար՝ զարգացնելու նրանց առաջնորդի հմտությունները և գաղափարը ներառական արժեքների և պրակտիկայի խթանմանը համահունչ:

Դասընթացի վերջնարդյունքը

Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
Գիտի.

- Շտկող մանկավարժության առարկան և խնդիրները, տերմինաբանությունը,
- Հոգեֆիզիկական զարգացման խանգարումների առաջացման մեխանիզմները, ձևերը և տեսակները,
- Շեղված վարքով երեխաների հոգեկան զարգացման առանձնահատկությունները և օրինաչափությունները,
- Շեղված վարքով երեխաների հետ իրականացվող հոգեբանամանկավարժականն ախտորոշիչ և շտկողազարգացնող միջոցների, դրանց սկզբունքների և անցկացման մասին:

Կարողանում է

- Շեղված վարքով երեխաների հոգեբանամանկավարժական գնահատման մեթոդներին,
- Շեղված վարքով երեխաների զարգացման շեղումների շտկման միջոցների սկզբուն-քներին,
- այս երեխաների ծնողների հետ իրականացվող հոգեբանական աշխատանքների սկզբունքներին

Հմտություն

Տիրապետում է.

- բնութագրել շեղված վարքով երեխաներին,
- կիրառել յուրացված գիտելիքները,

վերլուծել հանձնարարված թեմայի շուրջ գրականություն

Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետևյալ ընդհանրական գործիքային կոմպետենցիաների (այսուհետ ԳԿ) ձևավորմանը:

վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,

- ✓ կազմակերպելու և պլանավորելու ունակություն,
- ✓ հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ,
- ✓ մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
- ✓ տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն,
- ✓ մանկավարժական խնդիրների լուծում,

որոշումների ընդունում:

Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետևյալ ընդհանրական համակարգային կոմպետենցիաների (այսուհետ ՀԳԿ) ձևավորմանը:

- ✓ գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
- ✓ հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
- ✓ սովորելու ունակություն,
- ✓ նոր իրավիճակներին հարմարվելու ունակություն,
- ✓ նոր գաղափարներ առաջ քաշելու (ստեղծագործելու) ունակություն,
- ✓ առաջնորդի հատկություններ,
- ✓ ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,
- ✓ նախագծեր մշակելու և դրանք կառավարելու ունակություն,
- ✓ նախաձեռնողականություն և ձեռներեցություն,
- ✓ որակի կարևորության գիտակցում,

- ✓ հաջողության ձգտում:

Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետնյալ առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաների (այսուհետ ԱԿ) ձևավորմանը:

- ✓ դրսևորել մասնագիտության պատմության և հիմունքների իմացություն,
- ✓ հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
- ✓ համապատասխան համատեքստում ընկալել և մեկնաբանել նոր տեղեկատվությունը,
- ✓ ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
- ✓ կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
- ✓ ցուցաբերել ուսումնասիրման ոլորտում հետազոտությունների որակի իմացություն,
- ✓ դրսևորել ժամանակակից խոր գիտելիքներ մասնագիտական ոլորտում,
- ✓ քննադատորեն գնահատել և մեկնաբանել տեսության ու պրակտիկայի նորագույն ձեռքբերումները,
- ✓ տիրապետել ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանալ մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
- ✓ ունակ լինել ուրույն, թեկուզ և փոքր ներդրում կատարելու տվյալ առարկայական ոլորտում,
- ✓ ցուցաբերել ինքնուրույնություն և ստեղծագործական մոտեցում տվյալ առարկայական ոլոտում գործունեություն ծավալելիս,
- ✓ տիրապետել տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

.Մանկավարժական կոմպետենցիաների առումով ուսանողը պետք է.

- ✓ Կրթության քաղաքականությանը վերաբերող հայեցակարգերը, տեսությունները և հիմնահարցերը համակարգված վերլուծելու կարողություն (ՄԿ-1),
- ✓ Առարկայական գիտելիքների համակարգը կրթության քաղաքականության և բովանդակության մեջ կիրառելու կարողություն (ՄԿ 2).
- ✓ Սեփական արժեքային համակարգի նկատմամբ ռեֆլեքսիա (ՄԿ 3).
- ✓ Կրթությանը վերաբերող գիտությունների հայեցակարգերին և տեսություններին քննական մոտեցում ցուցաբերելու կարողություն (ՄԿ 4).

- ✓ Կրթական ծրագրեր և ուսուցման գործընթաց նախագծելու, պլանավորելու, նախապատրաստելու, կազմակարպելու, իրականացման գործընթացը ղեկավարելու, արդյունքները կանխատեսելու և դրված նպատակները իրականացրած լինելու մակարդակը գնահատելու կարողություն (ՄԿ 5).
- ✓ Սովորողների բազմազանությունը և ուսուցման գործընթացի բարդության աստիճանը ընկալելու կարողություն (ՄԿ 6).
- ✓ Կրթական գործընթացի մասնակիցների տարբեր դերակատարումները ընկալելու կարողություն (ՄԿ 7).
- ✓ Կրթության համակարգի կառուցվածքը և նպատակը հասկանալու կարողություն (ՄԿ 8).
- ✓ Տարբեր համատեքստում կրթական հետազոտություններ կատարելու կարողություն (ՄԿ 9).
- ✓ Խորհրդատվական հմտություն (ՄԿ 10).
- ✓ Դպրոցի կրթական գործընթացները բարելավելու, արդյունավետությունը բարձրացնելու, նախագծեր ղեկավարելու կարողություն (ՄԿ 11).
- ✓ Ուսուցման գործընթացի որակի ապահովման, ուսումնադաստիարակչական գործընթացի դիագնոստիկա և մոնիտորինգ իրականացնելու, ուսումնադաստիարակչական գործընթացի արդյունքները կանխատեսելու կարողություն (ՄԿ 12):

Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետնյալ ընդհանրական միջանձնային կոմպետենցիաների (այսուհետ ՄՁԿ) ձևավորմանը:

- ✓ քննադատական վերլուծության և ինքնաքննադատման ունակություն,
- ✓ թիմային աշխատանք,
- ✓ միջանձնային ունակություններ,
- ✓ միջառարկայական թիմում աշխատելու ունակություն,
- ✓ այլ ոլորտների փորձագետների հետ շփվելու ունակություն,
- ✓ բազմաձևության և բազմամշակութայնության ընդունում,
- ✓ միջազգային միջավայրում աշխատելու ունակություն,

  բարոյական արժեքներ:

Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		4 կրեդիտ/120 ժամ

Աշխատանքի տեսակը		ժամաքանակ
Դասախոսություն		8
Գործնական աշխատանք		8
Սեմինար պարապմունք		-
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք		104
Ընդամենը		120
Ստուգման ձևը ընթացիկ քննություն		

1. <u>Ուսումնական աշխատանքների տեսակները</u>[1] .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ

[1] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:

- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[2]՝

- <u>Ռեֆերատ</u> – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- <u>Գործարար խաղեր</u> – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- <u>Էսսե</u> – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- **<u>Կլոր սեղան</u> –** ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- <u>Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն</u> – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է

[2] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:

- **<u>Նախագծերի մեթոդ</u>** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **<u>Հարցի նախապատրաստման մոդել</u>** –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **<u>Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում</u>** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **<u>Աշխատանքային տետր</u>** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **<u>Զեկույց</u>** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **<u>Հարցազրույց</u>** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

2. **Դասավանդման մեթոդներներն են՝**[3] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning),

---

[3] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր….

3. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[4]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում…

10.Դասընթացի բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ըստ բաժինների և թեմաների

թիվ		բովանդակություն	ուսումնական աշխատանքի ծավալը և տեսակները				ինքնուրույն	անհատական	Թեմայի, բաժնի յուրացման որակի գնահատման ձևը
			դաս.	սեմ.	գործ.	լաբ.			ինքնուրույն
1	Թեմա 1	Հատուկ կրթություն, մտավոր զարգացման, տեսողության, լսողության, խոսքի, հենաշարժողական համակարգի, վարքի խանգարումներ ունեցող երեխաների կրթ.դաստ. գործընթացը	2	2					սեմինար, մշակումների քննարկում
2	Թեմա 2	Շտկող մանկավարժության զարգացման պատմությունը: Շտկող մանկավարժության առարկան, նպատակը, հիմնական հասկացությլնը, կապը այլ գիտությունների	2						կոլոքվիում

[4] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

		հետ» Շտկող մանկավարժության գործունեության հոգեբանամանկավարժ ական էությունը: Շտկողական աշխատանքների կազմակերպման սկզբունքները և մեթոդները:							
3	Թեմա 3	Դնիանտ վարքով երեխաների հուզական լարվածության իջեցման մոտեցումները: Շեղված վարքի շտկում:	2	2					բանավեճ, ուսուցման գործընթացի մոդելի կազմում
4	Թեմա 4	Սոցիալապես բարձիթողի երեխաների սոցիալականցման հիմնախնդիրները: Հոգեկանի զարգացման հապաղումով երեխաներ:	2	2					կոլոքվիում
		Ընդամենը	8	8					

ՕԳՏԱԳՈՐԾԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

№	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակման տարի	օրինակների քանակը

Պարտադիր գրականություն			
1	Н.М. Назарова. Специальная педагогика,	М 2004г.	
2.	Гонев Курс лекции по коррекционной педагогике	М. 2004г.	
3.	Подласый И.П. - Курс лекции по коррекционной педагогике	М. 2003г.	
4	Мудрик А.В.. Введение в социальную педагогику. -	М., 1997.	
5	Подласый И.П.. Педагогика. Том 1, 2. –		
6	Հատուկ մանկավարժության բառարան – Ռ.Ն. Ազարյան,	Երևան 2001թ.	
7	Միջբուհական գիտամեթոդական հոդվածների ժողովածու – Հատուկ մանակավարժություն և հոգեբանություն թիվ 8	Երևան 2009	
8	Ներառական կրթությունը Հայաստանում (հոդվածների ժողովածու)	Երևան 2003	
9	Հաշմանդամություն ունեցող երեխաների և երիտասարդների ներառում – (մեթոդաբանական ձեռնարկ)	Երևան 2010	

12.Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[5]
1.	Հատուկ կրթություն, մտավոր զարգացման, տեսողության, լսողության, խոսքի, հենաշարժողական համակարգի, վարքի խանգարումներ ունեցող երեխաների կրթ.դաստ. գործընթացը	Ուսումնասիրել հատուկ մանկավարժության տեսամեթոդական հիմքերը, առարկայական բնագավառները:	2	Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 Հատուկ մանկա վարժու թյուն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ.
2.	Շտկող մանկավարժության զարգացման	Ծանոթանալ հատուկ մանկավարժության զարգացման պատմությանը, կատարել համեմատական վերլուծություն	2	Назарова Спец. Педагогика Москва 2004

[5] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	պատմությունը: Տտկող մանկավարժության առարկան, նպատակը, հիմնական հասկացությնը, կապը այլ գիտությունների հետ» Տտկող մանկավարժության գործունեության հոգեբանամանկավար ժական էությունը: Տտկողական աշխատանքների կազմակերպման սկզբունքները և մեթոդները:	սահմանել առարկան, օբյեկտը, նպատակը, խնդիրները, պարզել կապը այլ գիտությունների հետ:		
3	Դնիանտ վարքով երեխաների հուզական լարվածության իջեցման մոտեցումները: Շեղված վարքի շտկում:	Ծանոթանալ շեղված վարքով երեխաների զարգացման առանձնահատկություններին, շեղված վարքի շտկման մանկավարժական մոտեցումներին:	2	Հատուկ մանկա վարժու թյուն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс лекций по Коппек педаг. Москва 2003
4	Սոցիալապես բարձիթողի երեխաների սոցիալականցման հիմնախնդիրները: Հոգեկանի զարգացման հապաղումով երեխաներ:	Ուսումնասիրել սոցիալապես բարձիթողի երեխաների սոցիալականացման հիմնախնդիրները, ինտեգրման մոտեցումները:	2	Հատուկ մանկա վարժու թյուն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс лекций по Коппек педаг. Москва 2003

12.2.Գործնական պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[6]
1.	Հատուկ կրթություն, մտավոր զարգացման, տեսողության, լսողության, խոսքի, հենաշարժողական համակարգի, վարքի խանգարումներ ունեցող երեխաների կրթ.դաստ. գործընթացը	Ուսումնասիրել հատուկ մանկավարժության տեսամեթոդական հիմքերը, առարկայական բնագավառները:	2	Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 Հատուկ մանկա վարժու թյուն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ.
2.	Շտկող մանկավարժության զարգացման պատմությունը: Շտկող մանկավարժության առարկան, նպատակը, հիմնական հասկացությունը, կապը այլ գիտությունների հետ» Շտկող մանկավարժության գործունեության հոգեբանամանկավար ժական էությունը: Շտկողական	Ծանոթանալ հատուկ մանկավարժության զարգացման պատմությանը, կատարել համեմատական վերլուծություն սահմանել առարկան, օբյեկտը, նպատակը, խնդիրները, պարզել կապը այլ գիտությունների հետ:	2	Назарова Спец. Педагогика Москва 2004

[6] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	աշխատանքների կազմակերպման սկզբունքները և մեթոդները:			
3	Դնիանտ վարքով երեխաների հուզական լարվածության իջեցման մոտեցումները: Շեղված վարքի շտկում:	Ծանոթանալ շեղված վարքով երեխաների զարգացման առանձնահատկություններին, շեղված վարքի շտկման մանկավարժական մոտեցումներին:	2	Հատուկ մանկա վարժու թյուն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс лекций по Коппек педаг. Москва 2003
4	Սոցիալապես բարձիթողի երեխաների սոցիալականցման հիմնախնդիրները: Հոգեկանի զարգացման հապաղումով երեխաներ:	Ուսումնասիրել սոցիալապես բարձիթողի երեխաների սոցիալականացման հիմնախնդիրները, ինտեգրման մոտեցումները:	2	Հատուկ մանկա վարժու թյուն, Ռ.Ն. Ազարյան, Երան 2016թ. Н.М. Назарова Спец. Педагогика Москва 2004 И.П.Подласый Курс лекций по Коппек педаг. Москва 2003

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան	SMART –էլեկտրոնային կարողություններով լսարան
Նյութեր աշխատանքների համար	Տեսաերիզներ, էլեկտրոնային կազմված մանկավարժական իրավիճակներ
Սարքեր, սարքավորումներ	Համակարգիչ, էլ. գրատախտակ, պրոեկտոր
Համակարգչային ծրագրեր	Windows, MS office: Power Point, Word, Excel, Google, Adobe Reader,
Այլ	

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[7]:

14.1 Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2 Ուսանողների գիտելիքների ստուգում

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

[7]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, 011301.00.6
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, 011301.03.6
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ __մանկավարժության բակալավր____
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2024

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ՄՀ/Բ-159 Շտկող մանկավարժություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">4 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">5-րդ տարի տարի, 2-րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">16</td><td>Դասախոսություն</td><td>8</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td>8</td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">104</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">120</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">ընթացիկ քննություն,</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Դասընթացի հիմնական նպատակն է զարգացնել գիտելիքներ և կարողություններ շեղված վարք և ԿԱՊԿՈՒ ունեցող երեխաների հետ աշխատելու համար, ուսանողներին ծանոթացնել այն սկզբունքների և հասկացությունների հետ, որոնք առավել կիրառելի են շտկող մանկավարժության մեջ:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
Գիտի.
Շտկող մանկավարժության առարկան և խնդիրները, տերմինաբանությունը,
Հոգեֆիզիկական զարգացման խանգարումների առաջացման մեխանիզմները, ձևերը և տեսակները,
Շեղված վարքով երեխաների հոգեկան զարգացման առանձնա-հատկությունները և օրինաչափությունները,
Շեղված վարքով երեխաների հետ իրականացվող հոգեբանամանկավարժականն ախտորոշիչ և շտկողազարգացնող միջոցների, դրանց սկզբունքների և անցկացման մասին:
Կարողություն
Կարողանում է
Շեղված վարքով երեխաների հոգեբանամանկավարժական գնահատման մեթոդներին,
Շեղված վարքով երեխաների զարգացման շեղումների շտկման միջոցների սկզբունքներին,
այս երեխաների ծնողների հետ իրականացվող հոգեբանական աշխատանքների սկզբունքներին
Հմտություն
Տիրապետում է.
բնութագրել շեղված վարքով երեխաներին,
կիրառել յուրացված գիտելիքները,
վերլուծել հանձնարարված թեմայի շուրջ գրականություն</td></tr>
</table>

Դասընթացի բովանդակությունը	• Շտկող մանկավարժության առարկան, նպատակը, խնդիրները, կատեգորիաները, հիմնական հասկացությունները, կապը այլ ·իտությունների հետ: • Շտկող մանկավարժության զար·ացման պատմությունը: • Հատուկ կրթություն: Մտավոր զար·ացման տեսողության, լսողության, խոսքի, հենաշարժողական համակար·ի խան·արումներ ունեցող երեխաների կրթ., զար·ացման առանձնահատկությունները: • Շտկող մանկավարժության ·ործունեության հո·եբանամանկավարժական էությունը: Շտկողական աշխատանքների կազմակերպման սկզբունքները և մեթոդները • Դևիանտ վարքով երեխաների հուզական լարվածության իջեցման մոտեցումները: • Շեղված վարքի շտկում: • Սոցիալապես բարձիթողի երեխաների սոցիալականացման հիմնախնդիրները:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	**Սեմինար, բանավոր հարցում, ինքնուրույն աշխատանք, քննություն**
Գրականություն	1. Кащенко В.П. Педагогическая коррекция М. 94 2. Макаренко А. С. Педагогическая сочинения М. 83 3. Шуркова Н. Е. Новые формы воспитательной работы 1993 N 6 4. Захаренко И. А. Как предупредить отклонения в поведении ребенка М.86 г 5. Кочетов А. Работа с трудными детьми. М. 86 г 6. Реттер М. Помощь трудным детям М. 87 г 7. Հատուկ կրթությունը Հայաստանում երեկ, այսօր, վաղը Եր., 2004 8. Եթե երեխան ունի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք: Ծնողների և մանկավարժների համար: Հ. Ղազարյան ,- Հույսի Կամուրջ ՀԿ., 2004: 9. Аксенова Л. И.. Социальная педагогика в специальном образовании. М.АКАДЕМИЯ”, 2001. 10. Ìåòîäèêà è òåõíîëîãèè ðàáîòû ñîöèàëüíîãî ïåäàãîãà, ïîä ðåä. Ì. À. Ãàëàãóçîâîé, Ë. Â. Ìàðäàõàåâà,- Ì., 2002